

Perusopetukseen valmistavan opetuksen käynnistäminen Taipalsaarella

Sivla 10.05.2022 § 40
99/12.00.00/2022

Valmistelija

Anna-Mari Summanen, sivistysjohtaja
p. 040 015 1445
anna-mari.summanen@taipalsaari.fi

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen Taipalsaarella tuli ajankohtaiseksi maaliskuussa 2022, kun paikkakunnalle saapui ukrainalaisia pakolaisia Venäjän Ukraina aloittaman hyökkäyssodan seurauksena. Taipalsaarella ei ole järjestetty aiemmin perusopetukseen valmistavaa opetusta, joten kaikki jouduttiin aloittamaan alusta erittäin pikaisella aikataululla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan ukrainalaisten opetus järjestetään esi- tai perusopetuksena tai maahanmuuttajille tarkoitettuna perusopetukseen valmistavana opetuksena. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- ja perusopetuksessa opiskeluun. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Opetukseen osallistuminen ei edellytä opiskelulupaa.

Oppilailla on oikeus perusopetuslain mukaiseen opetukseen, oppilaanohjaukseen sekä riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaille voidaan järjestää myös perusopetusta täydentävää opetusta, kuten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetusta, opetusministeriön asetuksessa (1777/2009) säädettyllä tavalla.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta ohjaavat Opetushallituksen laatimat perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet (2015) ja niiden pohjalta laaditut opetussuunnitelmat. Valmistavan opetuksen keskeisinä tavoitteina on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Koulun opetuskielen näkökulmasta tavoitteena on saavuttaa alkeiskielitaito.

Valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, joten oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Siinä määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa vastaaviin esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet. Opinto-ohjelmissa huomioidaan se, että valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Valmistavan opetuksen opettajille ei ole kelpoisuusvaatimuksia, joten niistä päättää opetuksen järjestäjä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on kannustanut kuntia perusopetuksen järjestämiseen kaikille kunnassa oleskeleville lapsille

maahantulostatuksesta riippumatta. Näin pystytään tukemaan lasten hyvinvointia ja turvallisen arjen rakentumista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen mukaan perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus on kytketty läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana. Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan kunnille täysimääräisesti ja vuoden 2022 osalta takautuvasti perustuen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausiin. Vuotta 2023 koskien opetuksen järjestäjän on mahdollista hakea valmistavan opetuksen valtionosuusrahoitusta arvioitujen läsnäolokuukausien perusteella. Hakemus on tehtävä ja lähetettävä vuoden 2022 syyskuun loppuun mennessä. Lisäksi on huomioitava, että jos esi- ja perusopetusta saavalla 6—15-vuotiaalla tai muulla kotikuntakorvauksen piiriin kuuluvalla oppivelvollisella oppilaalla ei ole kotikuntalain mukaista kotikuntaa Suomessa, valtio on velvollinen maksamaan opetuksen järjestäjälle kotikuntakorvauksen.

Taipalsaarella aloitettiin perusopetukseen valmistava opetus 28.3.2022 edellä kuvattujen reunaehtojen puitteissa. Ennen opetuksen aloittamista selvitettiin, miten opetuksesta aiheutuvat kulut korvataan opetuksen järjestäjälle.

Toukokuun 2022 alussa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on 32 lasta. Suurin osa lapsista on Taipolikseen sijoitettuja ukrainalaispakolaisia. Lisäksi osa lapsista on yksityismajoituksessa ja kaksi (2) lasta käy perusopetukseen valmistavaa opetusta Savitaipaleelta. Opetus on keskitetty kirkonkylän koululle. Opetusta koordinoi luokanopettaja Hilikka Talka, jolla on kokemusta sekä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta että S2-opetuksesta. Hänen lisäkseen luokanopettaja, KM Helena Leppälä ja koulunkäynninohjaajat Nico Lensu 30h/vko (josta 8 opetustyötä), Olli Rätty 22h/vko sekä Kateryna Lifyrenko 21h/vko ovat mukana perusopetukseen valmistavan opetuksen henkilöstövahvuudessa.

Toukokuun 2022 alussa on tehty tarkempi tilannekatsaus perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja suunniteltu opetuksen toteutusta lukuvuoden 2022–2023 osalta. Taipalsaaren kirkonkylän koululla on tällä hetkellä opetustilojen puutetta ja perusopetukseen valmistava opetus toteutetaan ylisuurissa ryhmissä. Opetushallituksen suosituksen mukaan valmistavan opetuksen ryhmäkoon maksimi on 10 oppilasta. Syyslukukauden 2022 alusta perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitus toteuttaa siten, että yläkouluikäiset oppilaat siirtyvät Saimaanharjun koulun alaisuuteen ja heidän opetustila tulee fyysisesti sijoittumaan nuorisotalo Helmeen. Kyseiseen ryhmään on rekrytoitava opettaja ja koulunkäynninohjaaja. Kirkonkylän koululle jää kaksi perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmää. Näihin tulee rekrytoida yhteensä kaksi (2) opettajaa ja kaksi (2) koulunkäynninohjaajaa. Kaikki edellä mainitut rekrytoinnit toteutetaan sillä ehdolla, että Taipalsaarella on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaita. Näin toimitaan, koska ei tiedetä, miten kauan ukrainalaiset pakolaiset ovat Taipalsaarella. Meillä ei myöskään ole tietoa siitä, onko heitä mahdollisesti tulossa lisää. Taipalsaaren kunnan tekninen toimi selvittää kirkonkylän koulun tilahaastetta.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tulevat kustannukset tullaan huomioimaan vuoden 2023 talousarvion laadinnassa. Lisäksi syksyllä 2022 tullaan hakemaan lisämäärärahaa perusopetukseen valmistavaan opetukseen vuodelle 2022, sillä valtion taholta saatavat korvaukset tulevat kunnalle takautuvasti vasta myöhemmin.

Oheismateriaali	Perusopetukseen valmistava opetus / Opetushallituksen esite
Esittelijä	Sivistysjohtaja Anna-Mari Summanen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää, että perusopetukseen valmistava opetus toteutetaan Taipalsaarella esityksen mukaisesti. Syksyn 2022 alussa perusopetukseen valmistava opetus huomioidaan tulevan vuoden talousarvioin laadinnassa sekä myös lisämäärärahan hakemisessa, sillä valtion taholta saatavat korvaukset tulevat kunnalle takautuvasti vasta myöhemmin.
Päätös	Sivistyslautakunta päätti, että perusopetukseen valmistava opetus toteutetaan Taipalsaarella esityksen mukaisesti. Syksyn 2022 alussa perusopetukseen valmistava opetus huomioidaan tulevan vuoden talousarvioin laadinnassa sekä myös lisämäärärahan hakemisessa, sillä valtion taholta saatavat korvaukset tulevat kunnalle takautuvasti vasta myöhemmin.